

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету/навчально-наукового інституту)
Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва
(назва кафедри, що забезпечує викладання)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету

Євгенія НОВАК

“*Євгенія Новак*”

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

Освітньо-професійна

програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Спеціальність Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК** складена відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Розробник (ки): Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни: Сідор Людмила Валеріївна – асистент кафедри ДПОМ, член національної спілки майстрів народного мистецтва України

Погоджено з гарантом ОП **Наталія ГАТЕЖ**

Затверджено на засіданні кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва

Протокол No 2 від «22» серпня 2025 року

Завідувач кафедри **Мирослава ЖАВОРОНКОВА**

Схвалено методичною радою факультету АБДПМ

Протокол No 1 від «25» серпня 2025 року

Голова методичної ради **Оксана ГАЛУНКА**

Мета навчальної дисципліни: розвивати і формувати високопрофесійні якості художника образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, який повинен добре володіти теоретичними знаннями та практичними навичками роботи з натури, а також творчо переосмислювати бачене.

Завдання вивчення освітнього компоненту:

Необхідним завданням являється оволодіння різноманітними графічними матеріалами та техніками.

Пререквізити. Засвоєння навчальної дисципліни «Академічний рисунок» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін як «Пластична анатомія», «Рисунок, перспектива та пластична анатомія». Ефективність засвоєння навчальної дисципліни підвищують навчальні дисципліни «Академічний живопис», «Основи реставрації та копіювання творів мистецтва», «Історія сучасного мистецтва», «Композиція».

Постреквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Академічний рисунок» є базою для набуття передбачених ОП компетентностей і результатів навчання, а також необхідні для відтворення здобувачем освіти проєктної частини кваліфікаційної роботи й ефективного проходження етнографічних практик.

Компетентності та програмні результати навчання:

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності):

ІК Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності :

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності :

СК1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 4. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням (за спеціалізаціями).

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

У результаті вивчення освітнього компоненту студент повинен

знати: компонувати рисунок, тобто найкращим чином розташувати у форматі даного аркуша, студент, передусім, повинен навчитися визначати розмір майбутнього зображення.

вміти: визначити лінійні і об'ємні розмірні відносини предметів. Для цього він має засвоїти основні правила лінійної і повітряної перспективи, свідомо розуміти суть пропорцій і розмірні відносини предметів, правильно визначити градації та володіти різноманітними графічними матеріалами та техніками.

Опис змісту навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік з підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2025 2026	7, 8	4.5	135	-	83	-	-	52	-	7 іспит, 8 іспит
Заочна											

Структура змісту навчальної дисципліни I В курсі 7 семестр

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		

Самостійна робота : Серія творчих робіт декоративного характеру					26						
Разом за ЗМ1			41		26						
Усього годин	67		41		26						

Практичний зміст навчальної дисципліни (7 семестр)

Змістовий модуль 1. Натюрморт

Н.Е. 1.1. Тематичний натюрморт в інтер'єрі.

Склад та вимоги до постановки: група предметів, об'єднаних певною тематикою, виразних за формою в обмеженому за простором інтер'єрі (біля вікна, кут кімнати).

Мета: інтерпретація натюрморту засобами лінії, плями та фактури. Передати цілісність, пропорції, матеріальність, просторове розташування предметів, відтворити стан освітлення середовища. Розмір: 60x80.

Матеріал: папір, олівець, м'які матеріали, довільна техніка .

Змістовий модуль 2. Фігура

Н.Е. 1.1. Рисунок гіпсової фігури

Склад та вимоги до постановки: Гіпсова фігура на спокійному тлі.

Мета: Відтворити м'язову систему людини. Об'ємно-просторовий, лінійно-конструктивний рисунок з використанням тону. Вивчення анатомічної будови людини, пропорції рухового апарату, головних вузлів. Розвивати знання та навички по відтворенню характерної пластики людського тіла.

Розмір: до 100 см за більшою стороною.

Матеріал: папір тонований, м'які матеріали.

Н.Е. 1.2. Рисунок оголеної жіночої моделі в русі.

Склад та вимоги до постановки: оголена модель в характерній позі, можливе включення додаткових елементів.

Мета: відтворити пропорції, враховуючи форму тіла та характер відкритих форм тіла. Розвивати вміння бачити та розуміти форму, точно відтворювати пропорції, практично застосовувати закони побудови постаті людини, технічні навички та прийоми. Об'ємно-конструктивний рисунок з використанням світлотіні. Виконання підсумкового завдання.

Розмір: до 100 см за більшою стороною.

Матеріал: за вибором студента

Практичний зміст навчальної дисципліни (8 семестр)

Змістовий модуль 1. Фігура

Н.Е.1.1. Замальовки фігури людини

Склад та вимоги до постановки: постановка повинна формуватися за змістом згідно обраної теми. Одягнені моделі в різних характерних позах та відповідному вбранні, можливе включення додаткових елементів.

Мета: за допомогою короткочасних замальовок відтворити пропорції, формоутворення одягу, враховуючи форму тіла та характер відкритих форм тіла.

Розмір: від А3.

Матеріал: за вибором студента

Н.Е.1.2. Одягнена модель. Тематична постановка.

Склад та вимоги до постановки: Одягнена модель в характерній позі та відповідному вбранні, можливе включення додаткових елементів. Постановка повинна мати образний вираз та настрій.

Мета: відтворити пропорції, формоутворення одягу, враховуючи форму тіла та характер відкритих форм тіла. Створити образну композицію, підкреслити зміст композиції за рахунок трактування форми. Виконання підсумкового завдання.

Розмір: до 100 см за більшою стороною.

Матеріал: за вибором студента.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота ІV курс 7 семестр

Пейзаж. Архітектурні мотиви.

Вимоги до постановки: пейзаж із включенням архітектурних об'єктів (житлові або громадські будівлі, історичні споруди, вуличні фрагменти, силуети міста тощо).

Допускається наявність природних елементів (дерева, вода, небо, рельєф), а також другорядних деталей для посилення образності. Постановка повинна мати цілісну композицію, виразний простір, передавати характер середовища, атмосферу та настрій.

Мета: навчитися передавати просторову глибину та перспективу в пейзажі з архітектурними мотивами. Відтворити пропорції та конструктивні особливості архітектурних форм, їх взаємодію з природним середовищем. Розвинути вміння узагальнювати форму, працювати з ритмом, масштабом та композиційним центром. Створити образний пейзаж, підкреслити характер і настрій роботи засобами лінії, тону або кольору. Виконання підсумкового завдання.

Розмір: до 100 см за більшою стороною.

Матеріал: за вибором студента (олівець, вугілля, туш, акварель, гуаш, акрил, змішана техніка тощо).

Одягнена модель. (декоративне рішення).

Склад та вимоги до постановки: одягнена модель у характерній, виразній позі з чітко продуманим силуетом. Одяг може мати декоративний характер (орнамент, фактура, ритм складок, контрастні кольорові або тональні співвідношення). Допускається використання додаткових елементів (драпірування, аксесуари, предмети середовища), які підсилюють декоративність образу. Постановка повинна мати цілісне композиційне рішення, узагальнену форму та виразний настрій.

Мета: розвинути вміння декоративного трактування форми людської фігури та одягу. Навчитися узагальнювати пропорції та пластику фігури, підпорядковуючи їх декоративній ідеї. Передати характер одягу через ритм, силует, пляму та лінію. Створити образну композицію з акцентом на декоративність і стилізацію. Виконання підсумкового завдання.

Розмір: до 100 см за більшою стороною.

Матеріал: за вибором студента (гуаш, акварель, акрил, туш, маркери, змішана техніка тощо).

Самостійна робота IV курс 7 семестр

Серія творчих робіт декоративного характеру

Склад та вимоги до постановки: серія з кількох взаємопов'язаних творчих робіт, об'єднаних спільною ідеєю, темою, образним задумом або стилістикою. Роботи можуть бути виконані на основі реальних або уявних мотивів (фігура, пейзаж, натюрморт, орнаментальні чи абстрактні композиції). Важливо дотримуватися єдності композиційного, колористичного та декоративного рішення. Кожна робота серії повинна бути самостійною, але водночас логічно доповнювати інші.

Мета: розвинути творче мислення та навички створення декоративної композиції. Навчитися працювати з серійністю як художнім прийомом, варіювати форму, ритм, колір і фактуру в межах єдиного задуму. Закріпити вміння стилізації, узагальнення та декоративного трактування образу. Сформувати цілісний художній проект. Виконання підсумкового завдання.

Розмір: формат кожної роботи — до 100 см за більшою стороною (або за узгодженням з викладачем).

Матеріал: за вибором студента (гуаш, акварель, акрил, графічні матеріали, колаж, змішана техніка тощо).

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Детальне методичне забезпечення самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни **“Академічний рисунок”** представлено у системі електронного навчання Moodle (<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6258>)

Самостійна робота оцінюється в контексті загальної роботи студента і є логічним продовженням або етапом аудиторної діяльності. Вона має бути тісно пов'язана з матеріалом, розглянутим на заняттях, та свідчити про поглиблене розуміння теми та здатність до самостійного виконання завдань.

Критерії для оцінки самостійної роботи: чіткість виконання завдання, дотримання заданих технік і матеріалів, рівень оригінальності і креативності, глибина дослідження і розуміння теми, обґрунтованість рішень та своєчасність виконання.

Під час оцінювання самостійних завдань студентів враховуються такі аспекти: самостійність і креативність, що включає аналіз, генерацію ідей, новизну підходу до розв'язання проблеми та аргументованість; доступність, наочність та перевіряність отриманих результатів і даних; використання первинних джерел, системність, достовірність поданого матеріалу, грамотність і стилістика, яка забезпечує зрозумілість тексту та матеріалів і легкість їх сприйняття; а також логічність викладу і коректність посилань на використану літературу та джерела.

Критерії оцінювання поточної роботи як складової частини всього комплексу завдань (максимум 20 балів):

1-5 балів:

- Робота виконана частково або містить значні помилки у побудові форми, перспективі чи анатомії.

- Відсутнє розуміння основ конструктивного аналізу та світлотіні, що призводить до спотворення об'ємної форми.
- Графічне виконання неакуратне: лінії нечіткі, штрихування хаотичне або невідповідне до форми.
- Не дотримано пропорції, масштаб або формат аркуша.
- Відсутнє спілкування з викладачем у процесі роботи, студент не коригує помилки.
- Не враховано основи перспективи та пластичної анатомії.

5-10 балів:

- Робота має завершений вигляд, але містить неточності у побудові перспективи, конструктивного рисунка чи анатомічних форм.
- Світлотіньова модель не повністю відповідає логіці освітлення, що послаблює ефект тривимірності форми.
- Лінійна або штрихова структура рисунка недостатньо виразна, штрихування не завжди йде за формою.
- Спілкування з викладачем було епізодичним, студент не завжди використовував рекомендації для покращення роботи.
- Робота демонструє базове розуміння перспективи, але потребує глибшого аналізу простору та взаємозв'язку об'єктів.

10-15 балів:

- Робота демонструє добре розуміння основ перспективи, пропорцій, конструктивної побудови та світлотіні.
- Композиція гармонійна, розташування об'єктів у просторі логічне та добре організоване.
- Штриховка чітко передає форму, матеріальність та об'єм предметів.
- Студент активно взаємодіяв із викладачем, враховував зауваження та вдосконалював роботу.
- Використані знання з пластичної анатомії, що дозволило коректно передати будову форми та її взаємозв'язок з освітленням.
- Враховано закони повітряної та лінійної перспективи для створення переконливої просторової глибини.

15-20 балів:

- Робота демонструє високий рівень майстерності, володіння графічними техніками та бездоганну точність виконання.
- Переконливе використання світлотіньового моделювання для передачі об'єму, простору та матеріальності.
- Композиційне рішення є оригінальним, добре продуманим та гармонійним.
- Всі рекомендації викладача були враховані, робота відображає професійний ріст студента.
- Відчувається глибоке розуміння пластичної анатомії, законів перспективи та побудови форми.
- Високий рівень технічної майстерності у штрихуванні, точності контурів та опрацюванні деталей.

Загальна оцінка враховує:

- Відповідність завданням курсу (перспектива, пластична анатомія, конструктивний аналіз).

- Якість виконання рисунка, точність пропорцій, передачу форми, матеріалу та простору.
- Ступінь використання рекомендацій викладача та вдосконалення роботи на основі фідбеку.
- Рівень графічної культури: акуратність, технічність, логічність світлотіньового моделювання.

Оцінювання завдань для самостійної роботи студентів здійснюється в процесі поточного та підсумкового контролю:

1. Самостійність, креативність (аналітичний підхід, генерація ідей, новизна постановки проблеми), аргументованість;
2. Доступність, репрезентативність та верифікованість отриманих даних і результатів;
3. Використання першоджерел, системність, достовірність викладеного матеріалу, стилістика (загальна грамотність, легкість сприйняття текстів та матеріалу).
4. Логічність викладу, посилання на використану літературу і джерела.

Методи навчання

Форми навчання – це проблемні й оглядові лекції, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки, відеозаняття і відеоконференції засобами Google Meet, Zoom.

Методи: проблемний виклад матеріалу, виконання копій та замальовок з робіт відомих майстрів образотворчого мистецтва, консультації, дистанційні консультації та ін., спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Підходи до навчання: проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно -орієнтований, міждисциплінарний підходи.

Реалізація навчального процесу здійснюється під час практичних, самостійної поза аудиторної роботи, консультацій з викладачем.

Для **формувань умінь та навичок** застосовуються такі **методи навчання:**

вербальні/словесні (*пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж*);

наочні (*спостереження, ілюстрація, демонстрація*);

практичні (*проведення практики*);

пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний, який передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;

метод проблемного викладу матеріалу на практичних заняттях.

Система контролю та оцінювання

Попередній контроль здійснюється з діагностичною метою перед вивченням нового модуля чи теми, засвоєння якого має ґрунтуватись на раніше

15	10				15	15	5			
Критерії до змістовного модуля №1					Критерії до змістовного модуля №2				Критерії до іспиту	
<p>Студент вчасно виконав і здав завдання згідно до календарного графіка, дотримавшись в повному обсязі поставлених вимог що до завдань, передавши характер форм та творчий задум постановки.</p> <p>Самостійна робота: виявити вірний підхід до обрання копійованого зображення пейзажу передача перспективи, архітектурної будови будівель та оригінальну схожість з роботою автора, тим самим закріпивши знання та розуміння в обранні місця зображення, побудові та передачі просторової перспективи, використання матеріалів та методів зображення.</p>					<p>Своєчасна здача завершеного завдання, з вірною компоновкою, передачею будови та матеріальності фігури, засвоєння правил побудови моделі.</p> <p>Перенесення набутих знань та вмінь на побудову живої натури, передача характеру та особливостей будови фігури та фактури за рахунок використаних графічних матеріалів.</p> <p>Самостійна робота: вірний підбір копійованого зображення з точністю передана побудова та фактурність зображення підібрано матеріали.</p>				<p>Іспит проводиться у вигляді підсумкового перегляду де студент виставляє всі виконані протягом семестру роботи, які повинні бути відповідно оформлені та підписані.</p>	

Приклад для іспиту IV курс 8 семестр

Поточне тестування та самостійна робота									Іспит	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T8	T9	40	100
15	30	15								
Критерії до змістовного модуля №1									Критерії до іспиту	
Студент з натури повинен виконати певну кількість									Іспит проводиться у вигляді	

<p>замальовок різних частин фігур людини, використовуючи набуті знання з пластичної анатомії, за допомогою різних графічних матеріалів.</p> <p>Завершальне екзаменаційне завдання передбачає творчій, індивідуальний підхід до вирішення тематичної постановки, використання новітніх технік та матеріалів, виявлення всіх набутих знань, умінь та навичок.</p> <p>Самостійна робота: Серія творчих робіт декоративного характеру. Виявити вміння самостійно створювати творчу композицію, обрання матеріалів та техніки виконання використовуючи вже набуті знання та навички.</p>		<p>підсумкового перегляду де студент виставляє всі виконані протягом семестру роботи, які повинні бути відповідно оформлені та підписані.</p>	
---	--	---	--

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Незадовільно

	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання
--	----------	--

F	(незадовільно)	Повна відсутність елементарних практичних навичок. Робота не відповідає вимогам. Незадовільно з обов'язковим повторним курсом.
FХ	(незадовільно)	На рівні розпізнання виконання окремих фрагментів зображення, результат роботи не відповідає вимогам. Незадовільно з можливістю повторного складання.
E	(задовільно)	Низький рівень образотворчих умінь, примітивність зображення. Грубі порушення композиційного вирішення, відсутність об'єму форми, незавершеність роботи. Результат відповідає достатньому рівню якісних показників.
D	(задовільно)	При досить невисокому рівні образотворчої грамоти робота приваблює особистим ставленням до виконання. Частково відповідає вимогам кваліфікаційної характеристики. Допущені помилки в композиційному вирішенні, побудові та моделюванні форми, передачі об'єму. Результат роботи відповідає задовільному рівню якісних показників.
C	(добре)	Роботі властиві добрий рівень теоретичних знань, відтворена значна кількість образотворчих властивостей постановки. Допущені незначні порушення в композиційному вирішенні та передачі форми в просторі. Результати роботи відповідають доброму рівню якісних показників.
B	(добре)	Роботі властивий добрий рівень професійних вмінь і практичних навичок. Грамотне композиційне вирішення, відповідний рівень аналітичного відтворення форми. Завершеність та узагальненість надають роботі загальну естетичну привабливість. Результат відповідає рівню добре.

А	(відмінно)	Робота виконана відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, на високому професійному рівні. Грамотне композиційне вирішення, побудова, вдало промодельована форма, передано матеріальність та об'єм, вдало зроблені акценти. Узагальнена та завершена робота. Присутній творчий підхід у виконанні. Художньо-образні якості в поєднанні з відповідним рівнем образотворчої грамоти відповідають відмінному результату якісних показників.
---	------------	---

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Дайте визначення поняттю «начерк»?
2. Опишіть поняття «класична поза»?
3. Яка із кісток черепа людини в значній степені визначає форму, тип обличчя та його національні признаки?
4. Опишіть послідовність визначення «пропорційні членіння» фігури людини?
5. Назвіть явище сильного оптично-перспективного скорочення фігури людини, зумовлене певною точкою зору людини, що суттєво змінює її вигляд?
6. Опишіть на якому етапі академічний рисунок вважається завершеним?
7. Назвіть метод пропорцій, за допомогою якого порівнюють одну частину до другої?
8. Як називається індивідуальний почерк художника, який належить тільки йому одному?
9. Як називають жанр, що відображає військові події, походи і життя армії, та пов'язані з цим події?
10. Перерахуйте види візуального мистецтва?

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати **неформальної/інформальної освіти** з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-t-a-neformalnoi-osvity.pdf>); «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia->

[zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf](https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-ot-siniuvannia-2020.pdf) «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (Ч.3, п. 3.6)(<https://www.chnu.edu.ua/media/geupxdun/polozhennia-pro-kontrol-i-systemu-ot-siniuvannia-2020.pdf>). Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної освіти забезпечується через оприлюднення вище зазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Критерії оцінювання неформальної/інформальної освіти студентів

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо. За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри відповідно до критеріїв, встановлених програмою навчальної дисципліни, студент може отримати до 12 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна:

1. **Лі Н. Г.** Основи навчального академічного рисунка : навч. посібник. – Харків : Ранок, 2006.
2. **Баммес Г.** Людська фігура: анатомія, рух, пластика. – Київ : Артбук, 2010.
3. **Луміс Е.** Малювання фігури людини для всіх, хто хоче навчитися малювати. – Харків : Vivat, 2019.
4. **Гольдфінгер Е.** Атлас анатомії людини для художників. – Київ : ArtHuss, 2018.
5. **Гаврилюк Р. М.** Основи академічного рисунка : навчальний посібник. – Львів : Світ, 2014.
6. **Robertson S., McKim T.** How to Draw: Drawing and Sketching Objects and Environments from Your Imagination. – USA, 2013.
7. **Dodson B.** Keys to Drawing. – New York : Penguin Putnam, 2006.

Додаткова:

1. Антонович Є.А., Васишин Я.В., Шпильчак В.А. Креслення: Навч. посібник / За ред.проф. Є.А. Антоновича – Львів: Світ, 2006 – 512с.,іл.
2. Костенко Т.В. Основи композиції та тривимірного формоутворення. Харків, 2003.
3. Печенюк Таміла. Кольорознавство./Т.Печенюк – К.: ГраніТ, 2009. – 190 с.
4. Поліщук А.А. Теорія та практика графіки: навчальний посібник. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2015.
5. Резніченко М.І. Твердохлібова Художня графіка.- Навчальна книга – Богдан 2011

Інформаційні ресурси

1. Електронні колекції навчальних рисунків Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.
2. Цифрові архіви музеїв (Лувр, Метрополітен-музей, Британський музей) – розділи графіки та академічного рисунка.
3. Освітні платформи з академічного рисунка (Coursera, Open Culture – курси з образотворчого мистецтва).

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладач і студент) ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо.

У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalno-mu-universyteti-imeni-yuriiia-fedkovycha/>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriiia-fedkovycha/>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. За наявності поважних причин перескладання модулів відбувається із дозволу деканату.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.